

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Κατερίνα Προκοπίου

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ



ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

ύψηλότερος

ύψηλότεατος

ύψηλός



Κατερίνα Προκαϊδίου

		ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
NE		έξυπνος	πιο έξυπνος εξυπνότερος	ο πιο έξυπνος – ο εξυπνότερος εξυπνότατος
APX	B' κλίση	Δίκ αι ος (παραλήγουσα μακρά)	δικαι ό τερος	δικαι ό τατος
		Σ ε μνός (παραληγουσα θέση μακρα)	σεμν ό τερος	σεμν ό τατος
		ί ε ρός (πραλήγουσα βραχέα)	ιερ ώ τερος	ιερ ώ τατος
		δίχ ρ ονα (α,ι,υ) <u>μακρά</u> άνι α ρός ί σ χυ υ ρός ψ ι λός φλύ α ρος πρ ᾱ ός λι ι τός	άνιαρ ό τερος ί σ χυρότερος ψι λ ότερος φλυαρ ό τερος πρα ό τερος λι ι τότερος	άνιαρ ό τατος ί σ χυρότατος ψι λ ότατος φλυαρ ό τατος πρα ό τατος λι ι τότατος
		δίχ ρ ονα (α,ι,υ) <u>βραχέα</u> -ιος, -ικος, ιμος, -ινος: δόκι ι μος -ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -ατος δυν α τός -αρος, -υρος, -χος: ἥ σ υχος	δοκι μ ώτερος δυνα τ ώτερος ἡ σ υχώτερος	δοκι μ ώτατος δυνα τ ώτατος ἡ σ υχώτατος
	᾽ κλίση	εὐσεβ ή ς, -ης, -ες	εὐσεβ έ στερος	εὐσεβ έ στατος
		σώφρων υ . -ων. -ον	σωφρον έ στερος	σωφρον έ στατος

Προκαυδίου
Κατερίνα

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

θετικός

συγκριτικός

υπερθετικός

άγαθός

ὁ, ἡ ἀμείνων, τὸ ἄμεινον

ἄριστος, -η, -ον

ὁ, ἡ βελτίων, τὸ βέλτιον

βέλτιστος, -η, -ον

ὁ, ἡ κρείττων, τὸ κρεῖττον

κράτιστος, -η, -ον

ὁ, ἡ λῶων, τὸ λῶον

λῶστος, -η, -ον

κακός

ὁ, ἡ κακίων, τὸ κάκιον

κάκιστος, -η, -ον

ὁ, ἡ χείρων, τὸ χειῖρον

χείριστος, -η, -ον

καλός

ὁ, ἡ καλλίων, τὸ κάλλιον

κάλλιστος, -η, -ον

μέγας

ὁ, ἡ μείζων, τὸ μεῖζον

μέγιστος, -η, -ον

μικρός

ὁ, ἡ ἐλάττων, τὸ ἔλαττον

ἐλάχιστος, -η, -ον

ὀλίγος

ὁ, ἡ μείων, τὸ μεῖον

ὀλίγιστος, -η, -ον

πολύς

ὁ, ἡ πλείων, τὸ πλεόν

πλεῖστος, -η, -ον

Ο συγκριτικός βαθμός των επιθέτων που σχηματίζουν ανώμαλα παραθετικά κλίνεται όπως το δικατάληκτο τριτόκλιτο επίθετο ό/ή σώφρων, τὸ σῶφρον.

	ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός	
	αρσενικό - θηλυκό	ουδέτερο	αρσενικό - θηλυκό	ουδέτερο
ονομ.	ό/ή βελτίων	τὸ βέλτιον	οί/αί βελτίονες, βελτίους	τὰ βελτίονα, βελτίω
γεν.	τοῦ/τῆς βελτίονος	τοῦ βελτίονος	τῶν βελτιόνων	τῶν βελτιόνων
δοτ.	τῷ/τῇ βελτίονι	τῷ βελτίονι	τοῖς/ταῖς βελτίοσι	τοῖς βελτίοσι
αιτ.	τόν/τήν βελτίονα, βελτίω	τὸ βέλτιον	τούς/τάς βελτίονας, βελτίους	τὰ βελτίονα, βελτίω
κλητ.	(ῶ) βέλτιον	(ῶ) βέλτιον	(ῶ) βελτίονες, βελτίους	(ῶ) βελτίονα, βελτίω

Γ. Περιφραστικοί τύποι παραθετικών

Όλα τα επίθετα (και τα επιρρήματα) μπορούν να σχηματίσουν και περιφραστικά παραθετικά ως εξής:

Συγκριτικός: μᾶλλον + θετικός βαθμός επιθέτου

Υπερθετικός: μάλιστα + θετικός βαθμός επιθέτου

π.χ. εὐδαίμων, μᾶλλον εὐδαίμων, μάλιστα εὐδαίμων

Δ. Επίθετα που δε σχηματίζουν παραθετικά

Κατερίνα Προκοπίου

Δε σχηματίζουν παραθετικά τα επίθετα που σημαίνουν: ὕλη (π.χ. λίθινος), τόπο (π.χ. θαλάσσιος), χρόνο (π.χ. ἐνιαύσιος = ετήσιος), μέτρο (π.χ. πηχυαῖος), συγγένεια ή καταγωγή (π.χ. πατρικός), μόνιμη κατάσταση (π.χ. θνητός, ἀθάνατος).

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
δικαίως	δικαιότερον	δικαιότατα

Τα πιο εύχρηστα ανώμαλα παραθετικά επιρρημάτων είναι τα εξής:

θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός
εὖ	ἄμεινον, βέλτιον, κρεῖττον	ἄριστα, βέλτιστα, κράτιστα
κακῶς	χεῖρον, κάκιον	χειρίστα, κάκιστα
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα
ὀλίγον	μείον, ἔλαττον, ἥττον	ὀλίγιστα, ἐλάχιστα, ἥκιστα
πολύ	πλέον	πλεῖστον, πλεῖστα

Προκαϊάνα
Κατερίνα

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Τα συνηρημένα ρήματα

Οι τάξεις των συνηρημένων

Διακρίνουμε τρεις τάξεις συνηρημένων με βάση τον χαρακτήρα τους:

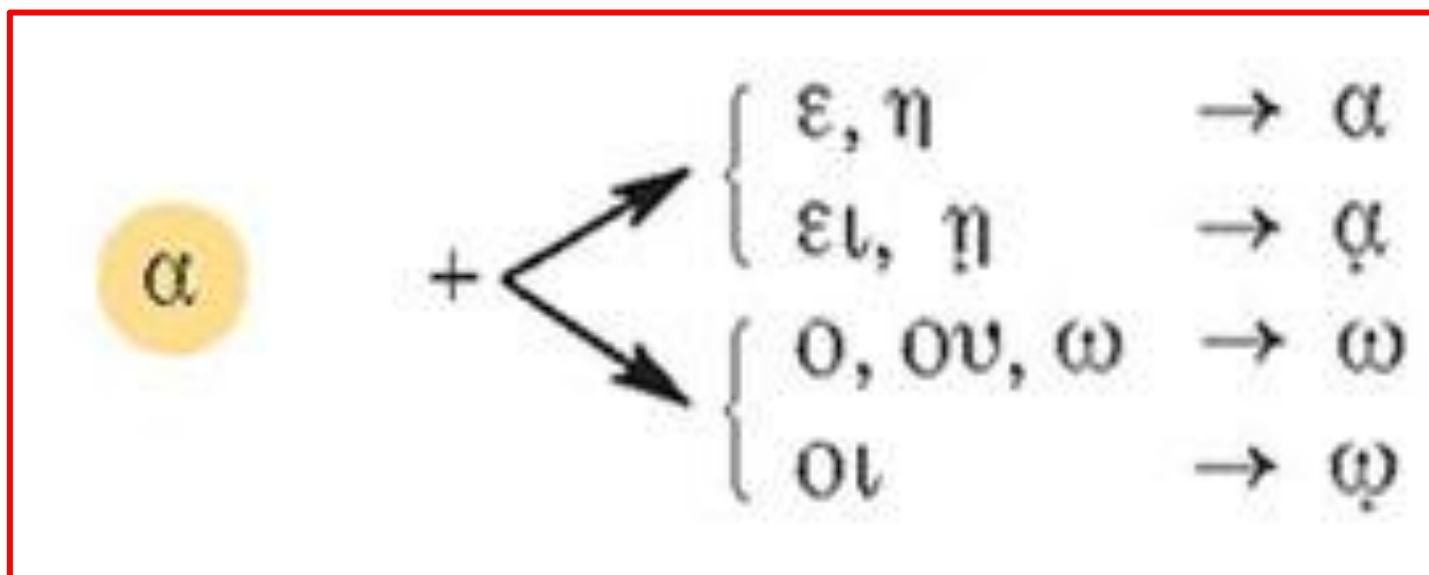
α' τάξη → χαρακτήρας -α-, π.χ. τιμάω, τιμῶ.

β' τάξη → χαρακτήρας -ε-, π.χ. ποιέω, ποιῶ.

γ' τάξη → χαρακτήρας -ο-, π.χ. δηλόω, δηλῶ.

Α' τάξη συνηρημένων ρημάτων (-άω, -ῶ)

Οι συναιρέσεις



Κατερίνα Προκοπίου

		Ἑνεργητικὸν		Μέσον καὶ Παθητικὸν	
Ὁριστικὴ	Ἑνεσιώτης	(τιμῶ)	τιμῶ	(τιμάομαι)	τιμῶμαι
	Παρατατικὴ	(τιμῶεις)	τιμῶς	(τιμάῃ, -ει)	τιμῶ
Ἑνεσιώτης	Παρατατικὴ	(τιμάει)	τιμῶ	(τιμάσεται)	τιμάται
		(τιμάομεν)	τιμῶμεν	(τιμασόμεθα)	τιμώμεθα
		(τιμάετε)	τιμάτε	(τιμάσθε)	τιμάσθε
		(τιμάουσιν)	τιμῶσιν	(τιμᾶνται)	τιμῶνται
		(ἐτίμαον)	ἐτίμων	(ἐτιμαόμην)	ἐτιμώμην
		(ἐτίμας)	ἐτίμας	(ἐτιμάον)	ἐτιμῶ
Ἑνεσιώτης	Παρατατικὴ	(ἐτίμαε)	ἐτίμα	(ἐτιμάετο)	ἐτιμάτο
		(ἐτιμάομεν)	ἐτιμῶμεν	(ἐτιμασόμεθα)	ἐτιμώμεθα
		(ἐτιμάετε)	ἐτιμάτε	(ἐτιμάσθε)	ἐτιμάσθε
		(ἐτίμαον)	ἐτίμων	(ἐτιμάοντο)	ἐτιμῶντο
		(τιμῶ)	τιμῶ	(τιμάομαι)	τιμῶμαι
		(τιμῶς)	τιμῶς	(τιμάῃ)	τιμῶ
Ἑνεσιώτης	Παρατατικὴ	(τιμάῃ)	τιμῶ	(τιμάηται)	τιμάται
		(τιμάομεν)	τιμῶμεν	(τιμασόμεθα)	τιμώμεθα
		(τιμάητε)	τιμάτε	(τιμάησθε)	τιμάσθε
		(τιμῶσιν)	τιμῶσιν	(τιμῶνται)	τιμῶνται
		(τιμάοιμι)	τιμῶμι ἢ τιμῶην	(τιμασίμην)	τιμῶμην
		(τιμάοις)	τιμῶς ἢ τιμῶης	(τιμάοιο)	τιμῶο
Ἑνεσιώτης	Παρατατικὴ	(τιμάοι)	τιμῶ ἢ τιμῶη	(τιμάοιτο)	τιμῶτο
		(τιμασόμεν)	τιμῶμεν	(τιμασίμεθα)	τιμῶμεθα
		(τιμάοιτε)	τιμῶτε	(τιμάοισθε)	τιμῶσθε
		(τιμάοιεν)	τιμῶεν	(τιμάοιντο)	τιμῶντο
		(τίμαε)	τίμα	(τιμάον)	τιμῶ
		(τιμαέτω)	τιμάτω	(τιμαέσθω)	τιμάσθω
Ἑνεσιώτης	Παρατατικὴ	(τιμάετε)	τιμάτε	(τιμάσθε)	τιμάσθε
		(τιμαόντων)	τιμώντων	(τιμαέσθων)	τιμάσθων
		(τιμάειν)	τιμᾶν	(τιμάεσθαι)	τιμάσθαι
		(τιμάων)	τιμῶν	(τιμασόμενος)	τιμώμενος
		(τιμάονσα)	τιμῶσα	(τιμασόμενη)	τιμωμένη
		(τιμάον)	τιμῶν	(τιμασόμενον)	τιμώμενον

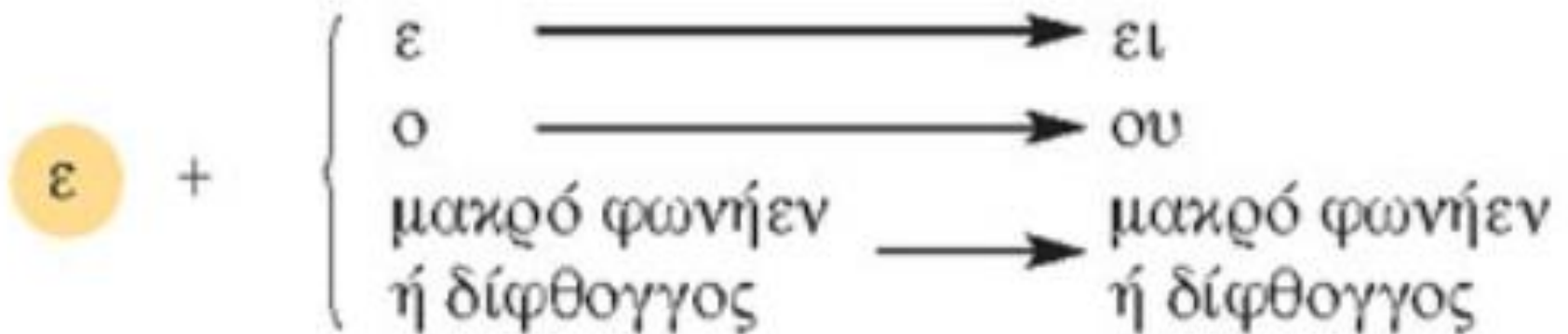
α) τὸ $\alpha + \varepsilon \stackrel{?}{\sim} \alpha + \eta \varepsilon \iota \varsigma \bar{\alpha}$
 β) τὸ $\alpha + \varepsilon \iota \stackrel{?}{\sim} \alpha + \eta \varepsilon \iota \varsigma \alpha$
 γ) τὸ $\alpha + \omicron \stackrel{?}{\sim} \alpha + \omega \stackrel{?}{\sim} \alpha + \omicron \varepsilon \iota \varsigma \omega$



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ: ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Β' τάξη συνηρημένων ρημάτων (-έω, -ῶ)

Οι συναιρέσεις



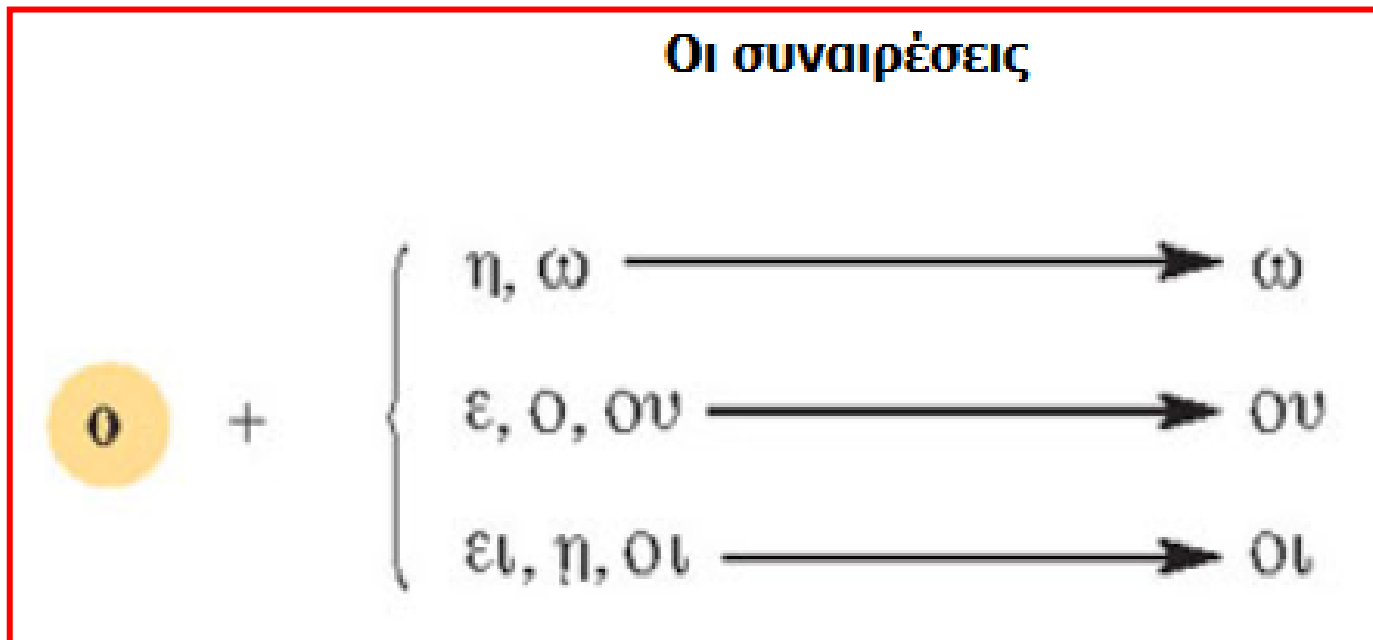
Κατερίνα Προκοπίου

		Ἑνεργητικόν	Μέσον καὶ Παθητικόν
Ὅριστική	Ἑνεστώτος	(ποιέω) ποιῶ (ποιεῖς) ποιεῖς (ποιεῖ) ποιεῖ (ποιέομεν) ποιούμεν (ποιέετε) ποιείτε (ποιέουσι) ποιοῦσι	(ποιέομαι) ποιούμαι (ποιέῃ-ει) ποιῇ ἢ ποιεῖ (ποιέεται) ποιεῖται (ποιεόμεθα) ποιούμεθα (ποιέσθε) ποιεῖσθε (ποιέονται) ποιούνται
	Παρατατικού	(ἐποίουν) ἐποίουν (ἐποίεις) ἐποίεις (ἐποίει) ἐποίει (ἐποιούμεν) ἐποιούμεν (ἐποιέετε) ἐποιείτε (ἐποίουν) ἐποίουν	(ἐποιέομην) ἐποιούμην (ἐποίησθ) ἐποίησθ (ἐποίητο) ἐποιεῖτο (ἐποιούμεθα) ἐποιούμεθα (ἐποιέσθε) ἐποιέσθε (ἐποιούντο) ἐποιούντο
Υποτακτική		(ποιέω) ποιῶ (ποιέῃς) ποιῇς (ποιέῃ) ποιῇ (ποιέωμεν) ποιώμεν (ποιήητε) ποιήητε (ποιέωσι) ποιῶσι	(ποιέομαι) ποιῶμαι (ποιέῃ) ποιῇ (ποιήηται) ποιήηται (ποιώμεθα) ποιώμεθα (ποιήσθε) ποιήσθε (ποιέονται) ποιῶνται
Εὐκτική		(ποιέοιμι) ποιοῖμι ἢ ποιοῖην (ποιέοις) ποιοῖς ἢ ποιοῖης (ποιέοι) ποιοῖ ἢ ποιοῖη (ποιέοιμεν) ποιοῖμεν (ποιέοιτε) ποιοῖτε (ποιέοιεν) ποιοῖεν	(ποιεοίμην) ποιοίμην (ποιέοιο) ποιοῖο (ποιέοιτο) ποιοῖτο (ποιεοίμεθα) ποιοίμεθα (ποιεοίσθε) ποιοῖσθε (ποιεοίντο) ποιοῖντο
Προστακτική		(ποιέε) ποίει (ποιεῖτω) ποιεῖτω (ποιέετε) ποιείτε (ποιέοντων) ποιούντων	(ποιέου) ποιού (ποιέσθω) ποιεῖσθω (ποιέσθε) ποιεῖσθε (ποιέσθων) ποιεῖσθων
Ἀπαρ.		(ποιέειν) ποιεῖν	(ποιεῖσθαι) ποιεῖσθαι
Μετοχή		(ποιέων) ποιῶν (ποιέουσα) ποιούσα (ποιέον) ποιῶν	(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : ΕΝΟΤΗΤΑ 5

Γ' τάξη συνηρημένων ρημάτων (-**όω**, -**ῶ**)



Κατερίνα Προκοπίου

		Ἑνεργητικὸν	Μέσον καὶ Παθητικὸν
Ὁριστική	Ἑνεστώτος	(δουλόω) δουλῶ (δουλόεις) δουλοῖς (δουλόει) δουλοῖ (δουλόομεν) δουλοῦμεν (δουλόετε) δουλοῦτε (δουλόουσι) δουλοῦσι	(δουλόομαι) δουλοῦμαι (δουλόη,-ει) δουλοῖ (δουλόεται) δουλοῦται (δουλόομεθα) δουλούμεθα (δουλόεσθε) δουλοῦσθε (δουλόονται) δουλοῦνται
	Παρατατικού	(ἐδούλωον) ἐδούλων (ἐδούλωες) ἐδούλους (ἐδούλωε) ἐδούλου (ἐδουλόομεν) ἐδουλοῦμεν (ἐδουλόετε) ἐδουλοῦτε (ἐδούλων) ἐδούλων	(ἐδουλόομην) ἐδουλούμην (ἐδουλόου) ἐδουλοῦ (ἐδουλόετο) ἐδουλοῦτο (ἐδουλόομεθα) ἐδουλούμεθα (ἐδουλόεσθε) ἐδουλοῦσθε (ἐδουλόοντο) ἐδουλοῦντο
Υποτακτική		(δουλόω) δουλῶ (δουλόης) δουλοῖς (δουλόη) δουλοῖ (δουλόωμεν) δουλῶμεν (δουλόητε) δουλῶτε (δουλόωσι) δουλῶσι	(δουλόωμαι) δουλῶμαι (δουλόη) δουλοῖ (δουλόηται) δουλῶται (δουλόωμεθα) δουλῶμεθα (δουλόησθε) δουλῶσθε (δουλόωνται) δουλῶνται
Εἰκτική		(δουλόοιμι) δουλοῖμι ἢ -οίην (δουλόοις) δουλοῖς ἢ -οίης (δουλόοι) δουλοῖ ἢ -οίη (δουλόοιμεν) δουλοῖμεν (δουλόοιτε) δουλοῖτε (δουλόοιεν) δουλοῖεν	(δουλοοίμην) δουλοίμην (δουλόοιο) δουλοῖο (δουλόοιτο) δουλοῖτο (δουλοοίμεθα) δουλοίμεθα (δουλόοισθε) δουλοῖσθε (δουλόοιντο) δουλοῖντο
Προστακτική		(δούλωε) δούλου (δουλόετω) δουλούτω (δουλόετε) δουλοῦτε (δουλόοντων) δουλούντων	(δουλόου) δουλοῦ (δουλόεσθω) δουλούσθω (δουλόεσθε) δουλοῦσθε (δουλόεσθων) δουλούσθων
Ἀπαρ.		(δουλόειν) δουλοῦν	(δουλόεσθαι) δουλοῦσθαι
Μετοχή		(δουλόων) δουλῶν (δουλόουσα) δουλοῦσα (δουλόον) δουλοῦν	(δουλοόμενος) δουλούμενος (δουλοομένη) δουλούμενη (δουλοόμενον) δουλούμενον



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Αόριστος β' ενεργητικής και μέσης φωνής

Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
ἔβαλ-ον ἔβαλ-ες ἔβαλ-ε ἐβάλ-ομεν ἐβάλ-ετε ἐβαλ-ον	βάλ-ω βάλ-ης βάλ-η βάλ-ωμεν βάλ-ητε βάλ-ωσι	βάλ-οιμι βάλ-οις βάλ-οι βάλ-οιμεν βάλ-οιτε βάλ-οιεν	— βάλ-ε βαλ-έτω βάλ-ετε — βαλ-όντων	βαλ-εῖν βαλ-ὼν βαλ-οὔσα βαλ-ὸν
ἔγεν-όμην ἔγέν-ου ἔγέν-ετο ἐγεν-όμεθα ἐγέν-εσθε ἐγέν-οντο	γέν-ωμαι γέν-η γέν-ηται γεν-ώμεθα γέν-ησθε γέν-ωνται	γεν-οίμην γέν-οιο γέν-οιτο γεν-οίμεθα γέν-οισθε γέν-οιντο	— γεν-οῦ γεν-έσθω — γέν-εσθε γεν-έσθων	γεν-έσθαι γεν-όμενος γεν-ομένη γεν-όμενον

Πίνακας συνηθέστερων ρημάτων με αόριστο β'

ρήμα	β' αόριστος οριστικής	β' αόριστος υποτακτικής
ἄγω	ἤγαγον	ἀγάγω
αἶρω	εἶλον	ἐλω
αἰσθάνομαι	ᾤσθόμην	αἴσθωμαι
ἁμαρτάνω	ἤμαρτον	ἁμάρτω
ἀποθνήσκω	ἀπέθανον	ἀποθάνω
ἀφικνοῦμαι	ἀφικόμην	ἀφίκωμαι
βάλλω	έβαλον	βάλω
γίγνομαι, εἰμί	έγενόμην	γένωμαι
έρχομαι	ἦλθον	έλθω
εὕρισκω	εὔρον, ηὔρον	εὔρω
ἔχω	ἔσχον	σχῶ
λαγχάνω	ἔλαχον	λάχω
λαμβάνω	ἔλαβον	λάβω
λανθάνω	ἔλαθον	λάθω
λέγω	εἶπον	εἶπω
λείπω	ἔλιπον	λίπω
μανθάνω	ἔμαθον	μάθω
ὁρῶ	εἶδον	ἴδω
πάσχω	ἔπαθον	πάθω
πίπτω	ἔπεσον	πέσω
τυγχάνω	ἔτυχον	τύχω
τρέχω	ἔδραμον	δράμω
φέρω	ἤνεγκον	ἐνέγκω
φεύγω	ἔφυγον	φύγω



Η κλίση των ουσιαστικών *ή γυνή, ό/ή παῖς*

ή γυνή
τῆς γυναικός
τῇ γυναικί
τήν γυναῖκα
(ῶ) γύναι

αἱ γυναῖκες
τῶν γυναικῶν
ταῖς γυναιξί / γυναιξίν
τάς γυναῖκας
(ῶ) γυναῖκες



παῖς (δ-ς)
παιδ-ός
παιδ-ὶ
παῖδ-α
παῖ

παῖδ-ες
παίδ-ων
παισὶ (δ-σι)
παῖδ-ας
παῖδ-ες



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : ΕΝΟΤΗΤΑ 7

**Μέλλοντας και αόριστος
ενρινόληκτων (-μ,ν-) και
υγρόληκτων (-λ,ρ-) ρημάτων
ενεργητικής και μέσης φωνής**

Κατερίνα Προκοπίου

Το ρήμα **στέλλω** στην ενεργητική φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ενεστώτας	στέλλω	στέλλω	στέλλοιμι	στέλλε	στέλλειν
παρατατικός	ἔστελλον	-	-	-	-
μέλλοντας	στελῶ	-	στελοίην/στελοῖμι	-	στελεῖν
αόριστος	ἔστειλα	στείλω	σείλαιμι	σείλον	σείλαι
παρακείμενος	ἔσταλκα	ἔσταλκώς ᾶ	ἔσταλκώς εἶην	ἔσταλκώς ἴσθι	ἔσταλκέναι
υπερσυντέλικος	ἔστάλκειν	-	-	-	-

Το ρήμα **στέλλω** στη μέση φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ενεστώτας	στέλλομαι	στέλλωμαι	στελλοίμην	στέλλου	σέλλεσθαι
παρατατικός	ἔστελλόμην	-	-	-	-
μέλλοντας	στελοῦμαι	-	στελοίμην	-	στελεῖσθαι
παθητικός μέλλοντας α	σταλθήσομαι	-	σταλθισοίμην	-	σταλθήσεσθαι
παθητικός μέλλοντας β	σταλήσομαι	-	σταλησοίμην	-	σταλήσεσθαι
αόριστος	ἔστειλάμην	στείλωμαι	σειλαίμην	σείλαι	σείλασθαι
παθητικός αόριστος	ἑστάλθην	σταλθῶ	σταλθείην	στάλθητι	σταλθῆναι
παθητικός αόριστος β	ἑστάλην	σταλῶ	σταλείην	στάληθι	σταλῆναι
παρακείμενος	ἔσταλμαι	-	-	ἔσταλσο	ἑστάλθαι

Ὅριστική	Εὐκτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
στελῶ στελεῖς στελεῖ στελοῦμεν στελεῖτε στελοῦσι	στελοῖμι στελοῖς στελοῖ στελοῖμεν στελοῖτε στελοῖεν	στελεῖν ὁ στελῶν <i>Κατερίνα Προκοπίου</i>
στελοῦμαι στελεῖ / στελῇ στελεῖται στελούμεθα στελεῖσθε στελοῦνται	στελοίμην στελοῖο στελοῖτο στελοίμεθα στελοῖσθε στελοῖντο	στελεῖσθαι στελούμενος -ουμένη -ούμενον

ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙ	ΑΠΑΡ	ΜΕΤΟΧΗ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ἔστειλα ἔστειλας ἔστειλε ἔστειλαμεν ἔστειλατε ἔστειλαν	στείλω στείλης στείλη στείλωμεν στείλητε στείλωσι	στέιλαιμι στέιλαις στέιλαι στέιλαιμε στέιλαιτε στέιλαιεν	----- στεῖλον στειλάτω ----- στείλατε στειλάντων	στείλαι	στείλας στείλασα στεῖλαν
ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ	ἔστειλάμην ἔστείλω ἔστείλατο ἔστειλάμεθα ἔστείλασθε ἔστείλαντο	στείλωμαι στείλη στείληται στείλώμεθα στείλησθε στείλονται	στείλαίμην στείλαιο στείλετο στείλαίμεθα στείλαιοσθε στείλαιντο	----- στεῖλαι στείλάσθω ----- στείλασθε στείλάσθων	στείλασθαι	στείλάμενος στείλαμένη στείλάμενον

Ὅριστική	Εὐκτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
νεμ-ὼ νεμ-εἰς νεμ-εἰ νεμ-οὔμεν νεμ-εἴτε νεμ-οὔσι	νεμ-οἶμι ἢ νεμ-οῖην νεμ-οἷς ἢ νεμ-οῖης νεμ-οἶ ἢ νεμ-οῖη νεμ-οἶμεν νεμ-οἶτε νεμ-οἶεν	νεμ-εἶν νεμ-ὼν (νεμ-οὔντος) νεμ-οὔσα (νεμ-ούσης) νεμ-οὔν (νεμ-οὔντος)
νεμ-οὔμαι νεμ-εἰ (ἢ -ῶ) νεμ-εἴται νεμ-οὔμεθα νεμ-εἴσθε νεμ-οὔνται	νεμ-οἶμην νεμ-οἶο νεμ-οἶτο νεμ-οἶμεθα νεμ-οἶσθε νεμ-οἶντο	νεμ-εἴσθαι νεμ-ούμενος νεμ-ουμένη νεμ-ούμενον

Η κλίση των ανώμαλων ουσιαστικών ἡ *ναῦς* και ἡ *χείρ*

	ενικός αριθμός	πληθυντικός
ονομ.	ἡ ναῦς	αἱ νῆες
γεν.	τῆς νεώς	τῶν νεῶν
δοτ.	τῇ νηί	ταῖς ναυσί(ν)
αιτ.	τὴν ναῦν	τάς ναῦς
κλητ.	ὦ ναῦ	ὦ νῆες



	ενικός αριθμός	πληθυντικός
ονομ.	ἡ χεῖρ	αἱ χεῖρες
γεν.	τῆς χειρός	τῶν χειρῶν
δοτ.	τῇ χειρί	ταῖς χερσί(ν)
αιτ.	τὴν χεῖρα	τάς χεῖρας
κλητ.	ὦ χεῖρ	ὦ χεῖρες



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : ΕΝΟΤΗΤΑ 8

Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων

- Α' παθητικός μέλλοντας: **λυθήσομαι**
- Α' παθητικός αόριστος: **ἐλύθην**
- Β' παθητικός μέλλοντας: **γραφήσομαι**
- Β' παθητικός αόριστος: **ἐγράφην**

Κατερίνα Προκοπίου

• **Α' παθητικός μέλλοντας: λυθήσομαι**

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην	λυ-θή-σεσθαι	λυ-θη-σόμενος
λυ-θή-ση	λυ-θή-σοιο		λυ-θη-σομένη
λυ-θή-σεται	λυ-θη-σοιτο		λυ-θη-σόμενον
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα		
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε		
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο		

Α' παθητικός αόριστος: ἐλύθην

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἐ-λύ-θην	λυ-θῶ	λυ-θείην	λύ-θη-τι		λυ-θείς
ἐ-λύ-θης	λυ-θῇς	λυ-θείης	λυ-θή-τω		λυ-θεῖσα
ἐ-λύ-θη	λυ-θῇ	λυ-θείη	λύ-θη-τε	λυ-θῆ-ναι	λυ-θέν
ἐ-λύ-θημεν	λυ-θῶμεν	λυ-θεῖμεν	λύ-θέ-ντων		
ἐ-λύ-θητε	λυ-θῆτε	λυ-θεῖτε			
ἐ-λύ-θησαν	λυ-θῶσι	λυ-θεῖεν			

Παθητικός μέλλοντας β' : κλίνεται ακριβώς όπως ο παθητικός α'

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
γραφ-ή-σομαι γραφήσει (-η) γραφήσεται γραφησόμεθα γραφήσεσθε γραφήσονται	γραφησοίμην γραφήσοιο γραφήσοιτο γραφησοίμεθα γραφήσοισθε γραφήσوينτο	γραφήσεσθαι	γραφησόμενος γραφησομένη γραφησόμενον

Παθητικός αόριστος β' :

Οριστική	Υποτακτ	Ευκτική	Προστακτ	Απρμφ.
έγράφην έγράφης έγράφη έγράφημεν έγράφητε έγράφησαν	γραφῶ γραφῆς γραφῇ γραφῶμεν γραφῆτε γραφῶσι	γραφείην γραφείης γραφείη γραφείημεν-εἶμεν γραφείητε-εἴτε γραφείησαν-εἶεν	— γράφη ^{θι} γραφήτω — γράφητε γραφέντων	γραφῆναι <u>Μετοχή</u> γραφείς γραφεῖσα γραφέν

Αυτοπαθητικές αντωνυμίες

α' πρόσωπο

	Ἑνικός ἀριθμός	Πληθυντικός
γενική	ἐμαυτοῦ ἐμαυτῆς	ἡμῶν αὐτῶν ἡμῶν αὐτῶν
δοτική	ἐμαυτῷ ἐμαυτῇ	ἡμῖν αὐτοῖς ἡμῖν αὐταῖς
αἰτιατική	ἐμαυτόν ἐμαυτήν	ἡμᾶς αὐτούς ἡμᾶς αὐτάς

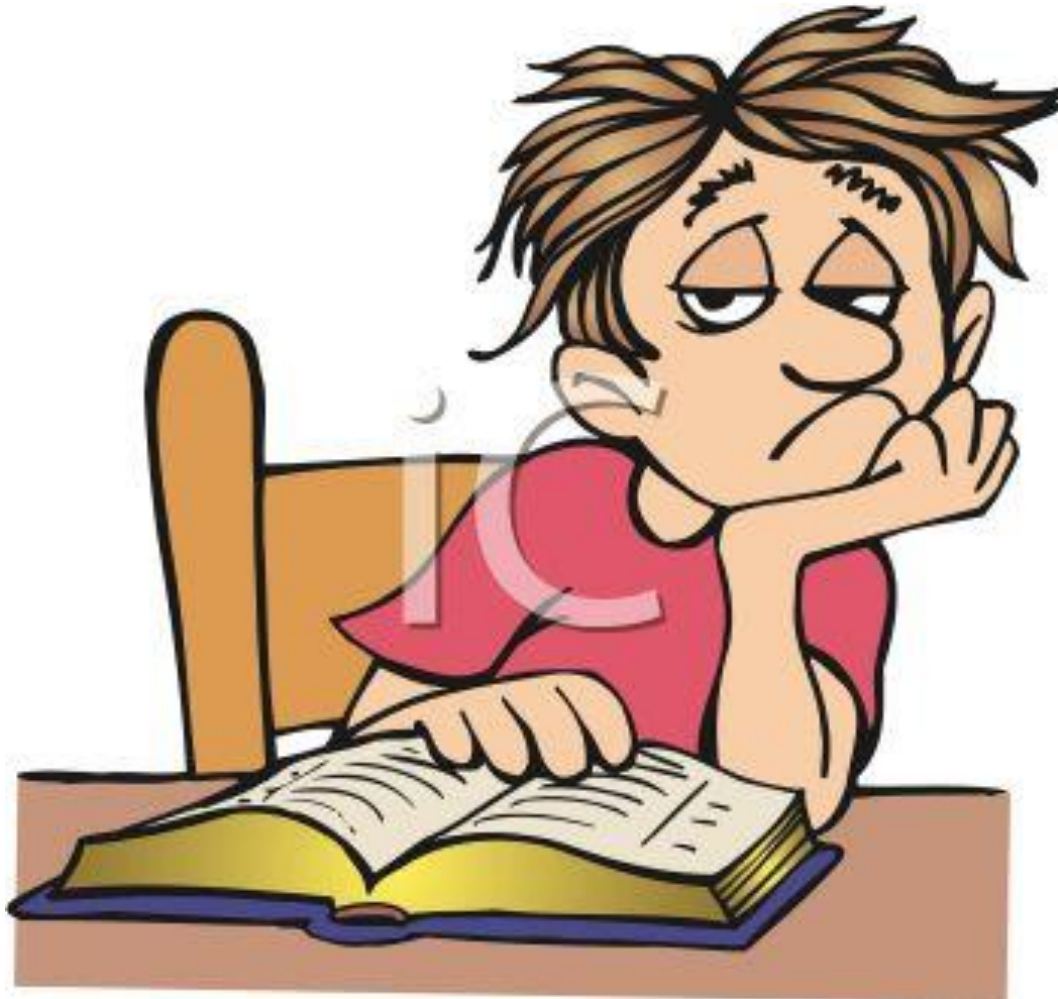
γ' πρόσωπο

	Ἑνικός ἀριθμός	Πληθυντικός
γενική	ἐαυτοῦ ἐαυτῆς -	ἐαυτῶν ἢ σφῶν αυτῶν ἐαυτῶν ἢ σφῶν αυτῶν -
δοτική	ἐαυτῷ ἐαυτῇ -	ἐαυτοῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς ἐαυταῖς ἢ σφίσιν αὐταῖς -
αἰτιατική	ἐαυτόν ἐαυτήν ἐαυτό	ἐαυτοῦς ἢ σφᾶς αὐτούς ἐαυτάς ἢ σφᾶς αὐτάς ἐαυτά

β' πρόσωπο

	Ἑνικός ἀριθμός	Πληθυντικός
γενική	σεαυτοῦ σεαυτῆς	ὕμῶν αὐτῶν ὕμῶν αὐτῶν
δοτική	σεαυτῷ σεαυτῇ	ὕμῖν αὐτοῖς ὕμῖν αὐταῖς
αἰτιατική	σεαυτόν σεαυτήν	ὕμᾶς αὐτούς ὕμᾶς αὐτάς

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ



ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΑΤΙΩΝ

ΠΤΩΣΕΩΝ

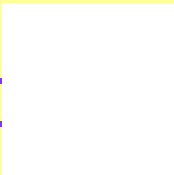
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ



Κατερίνα Προκοπίου

Εκφέρεται με:	Τρόπος	Τόπος	Χρόνος	Ποσό	Αιτία	Σκοπός	Αποτέλεσμα	Αναφορά	Όρος - Προϋπόθεση	Εναντίωση	Παραχώρηση
Επίρρημα	Καλῶς ποιεῖ	Πολλοὶ συγγενεῖς ἔνδον ἦσαν	Τί νῦν οὗτος ὁ ἄνθρωπος ποάττει;	Ἐκεῖνα δὲ καὶ πάνν μέφομαι.	--	--	--	--	--	--	--
Γενική	--	Ἐλήφθησαν ὅσοι μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον	Ἀφίκοντο τῆς νυκτός.	Πόσου διδάσκει;	Ζηλῶ σε τοῦ πλούτου.	Πόλεις ἐπέκτισε τοῦ μὴ νομάδας εἶναι.	--	--	--	--	--
Δοτική	Πεζῇ πορεύεται	Κύκλῳ τοῦ γηλόφου ἐστρατοπεύδουν	Τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ.	Τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.	Νόσῳ ἀπέθανεν.	--	--	Διαφέρει τὰ σώματα σχήμασιν	--	--	--
Αἰτιατική	Τίνα τρόπον ζῇ;	Ἀπέχει Λύγινος ἀπὸ Ἰστρου σταθμοὺς τρεῖς.	Τὸ πάλαι ἐτράποντο πρὸς ληστείαν.	--	Τί δεῖ πλείω λέγειν;	Τί τῆνικάδε ἀφίξαι;	--	Διαφέρει γυνὴ ἄνδρὸς τὴν φύσιν	--	--	--
Πρόταση	Ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως ὥς βούλεσθε λαμβάνετε	Παραπλεῖν ἔξεστιν ὅπου ἂν μηδεὶς ἢ πολέμιος.	Ἀφ' οὗ πολέμιοι γεγενήμεθα, οὐδεὶς ὑμῖν συμμαχεῖ.	Τοσούτο χωρίον κατέσχον, ὅσον τοὺς λόγους ἔξω γενέσθαι τῶν πολεμίων.	Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο	Ταῦτα ἐλέγετο ἵνα εἰδῇτε	Ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρουσε ὄπλα	--	Αποδώσουσι τοὺς νεκροὺς, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς οἰκίας	Φήσουσι σοφὸν εἶναι εἰ καὶ μὴ εἴμι	Κάν ταῦτα ποιῆτε, οὐ καταφρονήθησεσθε.
Μετοχή	Ἐκεῖ ἔμεινε ναὺς ἔχων ἑβδομήκοντα	--	Ἐπαιάνιζον ἅμα πλέοντες.	--	Οὐ δυνάμενοι τοῦτο τυχεῖν ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς.	Οὐ νομοθετήσαντες ἦκετε	--	--	--	--	Οὐδὲ δις ἀπαθανόντες δίκην δοῦναι δύναιντ' ἂν ἀξίαν.
Κατηγορούμενο	Ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι	Υπαίθριοι	Τριταῖος ἀφίκετο	--	--	Τίνος ἦκετε διδάσκαλοι;	Φίλιππος ἐκ μικροῦ ηὔξηθη μέγας.	--	--	--	--
Απαρέμφατο	--	--	--	--	--	Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Αἰγινήταις Θυρέαν οἰκεῖν.	Ἀφείσαν τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι.	Κῦρος ἦν ἀξιώτατος ἄρχειν.	--	--	--
Εμπρόθετος	Ἐν τάχει ἐβούλοντο βοηθῆσαι	Οἱ πολέμιοι ἐν γῇ	Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε.	--	Διὰ τὰς πληγὰς ἀπέθανε.	Ἐνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ.	--	Παύσασθε ἁμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα.	Ἡρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο.	Παρά τὸ δίκαιον τὸ ζυμφερόν λέγειν ὑπέθεσθε.	--

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΑΓΙΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ

Εκφέρεται με:	Τρόπος	Τόπος	Χρόνος	Ποσό	Αιτία	Σκοπός	Αποτέλεσμα	Αναφορά
					--	--	--	--
Γενική	--	Ἐλήφθησαν ὅσοι μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον	Ἀφίκοντο τῆς νυκτός.	Πόσου διδάσκει;	Ζηλῶ σε τοῦ πλούτου.	Πόλεις ἐπέκτισε τοῦ μὴ νομάδας εἶναι.	--	--
Δοτική	Πεζῇ πορεύεται	Κύκλῳ τοῦ γυμνασίου ἐστρατοπεύδουν	Τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κήρυξ.	Τοσούτῳ τὰ τούτων ἠϋξήται.	Νόσῳ ἀπέθανεν.	--	--	Διαφέρει τὰ σώματα σχήμασιν
Αιτιατική	Τίνα τρόπον ζῇ;	Ἀπέχει Λύγινος ἀπὸ Ἰστρου σταθμοὺς τρεῖς.	Τὸ πάλαι ἐτράποντο πρὸς ληστείαν.	--	Τί δεῖ πλείω λέγειν;	Τί τηνικάδε ἀφίξαι;	--	Διαφέρει γυνή ἄνδρός τήν φύσιν

ΕΝΟΤΗΤΑ 8
ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΠΙΟ
ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ



ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ

ὑπό ἀπό ἐκ παρά πρός	}	+ γενική	Ὠφεληθησόμεθα ἀπὸ τῶν ποιητῶν. Ἡ νῆσος δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη. Παρά πάντων ὁμολογεῖται ὅτι οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον ἐβούλοντο ἐκεῖνον τῶν πολιτῶν ἐκποδῶν γενέσθαι. Τὴν κιβωτὸν ἤκουσεν ῥημαλωτίσθαι πρὸς τῶν πολεμίων.
----------------------------------	---	----------	--

απρόθετη δοτική, συνήθως με παρακ.,
υπερσ. ἢ συντ. μέλλ. ἢ με ρηματικό επίθετο σε
-τός ἢ -τέος

Ταῦτα ὡμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί.
Ὁ ποταμός ἐστιν ἡμῖν διαβατέος.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Ενεργητική σύνταξη	Οἱ Λακεδαιμόνιοι	ένίκησαν	τοὺς Ἀθηναίους
	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ	ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ
Παθητική σύνταξη	Οἱ Ἀθηναῖοι	ἐνικήθησαν	ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων

Κατερίνα Προκαϊδίου



ΕΝΟΤΗΤΑ 9

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ



ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΘ' ΥΠΟΤΑΞΗ

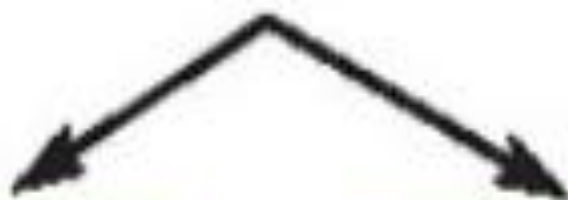
α) κύρια πρόταση + δευτερεύουσα πρόταση

β) δευτερεύουσα πρόταση ψ είδους +

δευτερεύουσα πρόταση άλλου είδους

Κατερίνα Προκοπίου

. Διάκριση δευτερευουσών προτάσεων ως προς τη συντακτική θέση



Ονοματικές

Επιρρηματικές

Κατερίνα Προκοπίου

Οι ονοματικές δευτερεύουσες προτάσεις της α.ε.



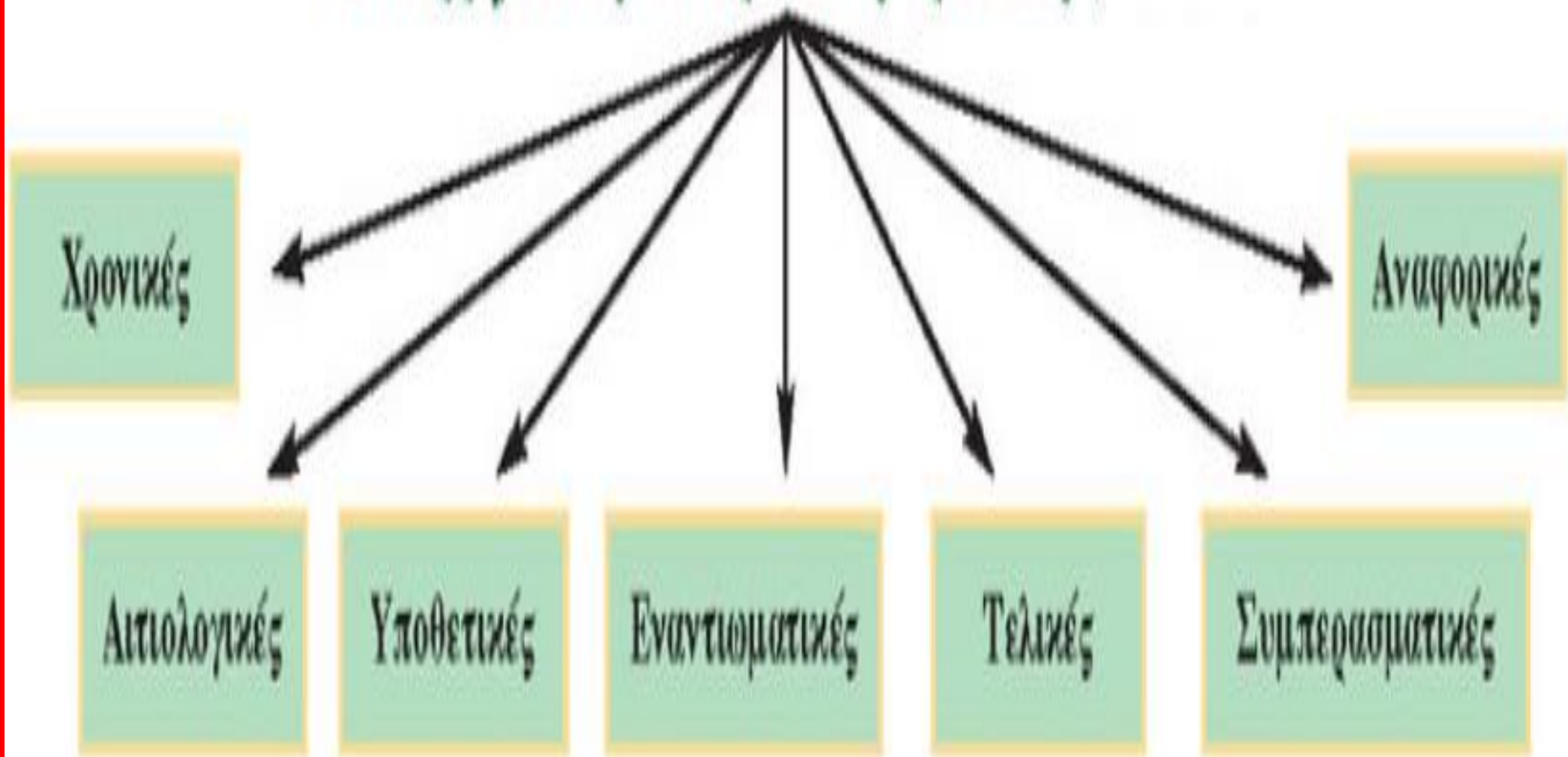
Ειδικές

Ενδοιαστικές

Πλάγιες Ερωτηματικές

Αναφορικές

Οι επιρρηματικές δευτερεύουσες προτάσεις



α. Ο χαρακτηρισμός των δευτερευουσών προτάσεων



Nŭn dè léγει ὡς ἐγὼ ἀδικῶ

Κύρια Πρόταση Δευτερεύουσα Πρόταση

1. Η δευτερεύουσα πρόταση **εξαρτάται** από έναν όρο μιας άλλης πρότασης (συνήθως το ρήμα, ένα απαρέμφατο ή μία μετοχή), τον οποίο συμπληρώνει ή προσδιορίζει.

3. Η δευτερεύουσα πρόταση **εκφέρεται** με έναν ρηματικό τύπο που βρίσκεται σε συγκεκριμένη έγκλιση.

4. Η δευτερεύουσα πρόταση έχει **συντακτικό** ρόλο στην εξάρτησή της.

2. Η δευτερεύουσα πρόταση **εισάγεται** (αρχίζει) με μία συγκεκριμένη λέξη (ή φράση), που μπορεί να είναι ένας από τους υποτακτικούς συνδέσμους, μία αναφορική αντωνυμία, ένα αναφορικό επίρρημα, μία ερωτηματική αντωνυμία ή ένα ερωτηματικό επίρρημα.

Σε μια δευτερεύουσα προταση **εξετάζουμε:**

1. Από τι εξαρτάται
2. Με τι εισάγεται
3. Πώς εκφέρεται
4. Ποιο συντακτικό ρόλο έχει

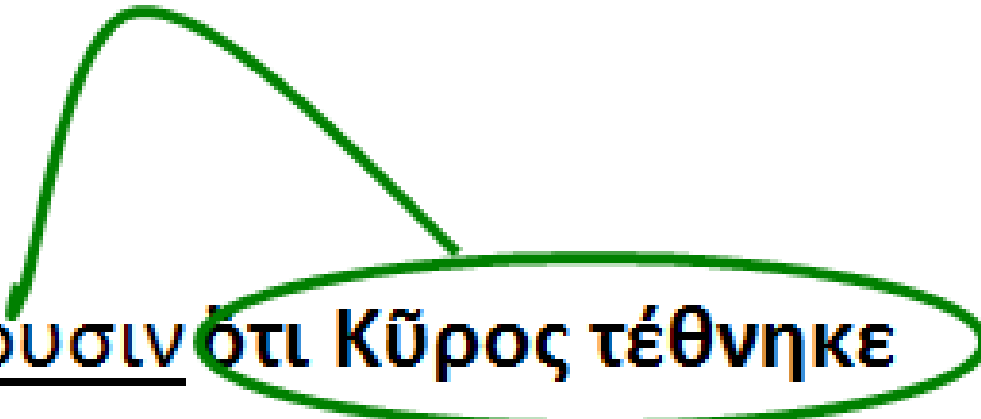


Κατερίνα Προκοπίου

Οι δευτερεύουσες προτάσεις **εξαρτώνται** από:

- Ρήμα
- Απαρέμφατο
- Μετοχή

Οἱ στρατιῶται λέγουσιν **ὅτι Κῦρος τέθνηκε**



Κατερίνα Προκαϊδίου

Οι δευτερεύουσες προτάσεις **εισάγονται** με:

Κατερίνα Πρακαϊδίου

1. Συνδέσμους
2. Αναφορικές αντωνυμίες
3. Αναφορικά επιρρήματα
4. Ερωτηματικές αντωνυμίες
5. Ερωτηματικά επιρρήματα

Οἱ στρατιῶται λέγουσιν ὅτι Κῦρος τέθνηκε

Σύνδεσμοι υποτακτικοί:

1. Ειδικοί: ὅτι, ὥς.
2. Ενδοιαστικοί: μή, μή οὐ
3. Αιτιολογικοί: ὥς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ
4. Τελικοί: ἵνα, ὅπως, ὥς
5. Παραχωρητικοί: εἰ καί, ἂν καί, καί εἰ, καὶ ἂν, οὐδ' ἔάν, μηδ' ἔάν.
6. Υποθετικοί: εἰ, ἔάν, ἂν, ἥν
7. Χρονικοί: ὥς, ὅτε, ὅποτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ἔστε, ἡνίκα, πρὶν.



Ἀναφορικά ἀντωνυμῖαι τῆς ἀρχαίας γλῶσσης εἶναι :

- 1) **ὅς, ἥ, ὃ** (= ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία, τὸ ὁποῖον)·
- 2) **ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ** (= ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς)·
- 3) **ὅστις, ἥτις, ὅ,τι** (= ὅποιος, ὅποια, ὅποιο)·
- 4) **ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον** (= ὅποιος ἀπὸ τούς δύο)·
- 5) **ὅσος, ὅση, ὅσον**
- 6) **οἷος, οἷα, οἷον** (= τέτοιος πού)·
- 7) **ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον** (= ὅποιας λογῆς)·
- 8) **ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον**
ὁπηλίκος, ὁπηλίκη, ὁπηλίκον } (= ὅσον μέγας)·
- 9) **ὁποδαπός, ὁποδαπή, ὁποδαπὸν**

Κατερίνα Πρακαυτίου

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ

α) Απλή **οριστική** και δηλώνουν κάτι **πραγματικό**:

Οἶδα ὅτι οἱ τύραννοι ἐλάχιστα μετέχουσι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν.

β) **Δυνητική οριστική** (οριστική ιστορικού χρόνου + δυνητικό **ἄν**) και δηλώνουν κάτι που ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί στο παρελθόν, αλλά δεν πραγματοποιήθηκε (**το μη πραγματικό**):

Κλέαρχος εἶπεν ὅτι Κῦρος ἄριστος ἂν ἄρχων ἦν, εἰ ἐβίω.

γ) **Δυνητική ευκτική** (ευκτική, εκτός μέλλοντα, + δυνητικό **ἄν**) και δηλώνουν κάτι που είναι δυνατόν να γίνει στο παρόν ή στο μέλλον:

Ἀπεκρίθη ὅτι ἄνευ Ἀθηναίων οὐδὲν ἂν πράξειαν.

δ) **Ευκτική του πλάγιου λόγου** (αντί της οριστικής ή της υποτακτικής), ύστερα από ρήμα εξάρτησης **ιστορικού χρόνου**, και δηλώνουν γνώμη υποκειμενική για γεγονότα και απόψεις του παρελθόντος:

Ξενοφῶν ἐφοβεῖτο μὴ κακὰ γένοιτο τῇ πόλει.

ε) **Υποτακτική** και δηλώνουν **το προσδοκώμενο** με βεβαιότητα:

Ὁ δ' Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κῦρον, ἵνα ἀποκτείνῃ.

ονοματικές προτάσεις

	ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ	ΧΡΗΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΕΙΔΙΚΕΣ	Με τους ειδικούς συνδ.: ὅτι, ὥς	1. αντικείμενο 2. υποκείμενο 3. επεξήγηση	1. Οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κύρος τέθνηκεν 2. Οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν 3. Ταῦτα λέγω, ὥς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεοὺς.
ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ	Με το ενδοιαστικό μόριο μή ή μή ού ή όπως μη	1. αντικείμενο 2. υποκείμενο 3. επεξήγηση	1. Δέδιμεν μὴ οὐ βέβαοι ἦτε. 2. Ἐφαίνετο δεινῶν εἶναι μὴ οἱ στρατιῶται δύσνοι ὥσιν 3. Ἔστι μάλιστα τοῦτο θέος, μὴ τρέψηται καὶ παρασπᾶσθαι τι των πραγμάτων.
ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ	Με το: εἰ Όταν είναι διμερείς με τα: εἰ - ἤ, εἴτε - εἵτε, πότερον - ἤ, πότερα - ἤ Με τις ερωτηματικές αντωνυμίες: τίς, πότερος, πόσος, πόιος, πηλίκος, ποδαπός Με τις αναφορικές αντωνυμίες: ὅς, ὅστις, ὁπότερος, ὅσος, ὁπόσος, οἷος, ὁποῖος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός. Με τα ερωτ. επιρρήματα: ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῇ, πῶς Με τα αναφορικά επιρ. αὐ, ὅπου, οἷ, ὅποι, ὁπόθεν, ἤ, ὅπη, ὥς, ὅπως	1. αντικείμενο 2. υποκείμενο 3. επεξήγηση	1. Ἐρήσομαι ὅστις ἐστὶν ὁ διδάσκαλος. 2. Οὐκ ἐστὶν ὅπως ἡσυχίαν σχήσει Φίλιππος. 3. Τοῦτ' αὐτό ἀπόκριναι, εἰ ἀληθὴ λέγομεν ἢ οὐκ ἀληθῇ.
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ	Με τις αναφορικές αντωνυμίες: ὃς, ἥ, ὃ, ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, ὅστις, ἥτις, ὅτι, ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον, ὅσος, ὅση, ὅσον, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ἡλίκος, ἡλική, ἡλίκον, ὀπηλίκος, ὀπηλική, ὀπηλίκον, ὀποδαπός, ὀποδαπή, ὀποδαπόν	1. υποκείμενο 2. κατηγορούμενο 3. αντικείμενο 4. παράθεση 5. επεξήγηση 6. επιθετικός προσδ.	1. Ὅστις ἑαυτὸν φιλεῖ μετ' ἐμοῦ μαχέσθω. 2. Οὗτός ἐστιν ὃς ἀπέκτεινε τοὺς στρατηγοὺς. 3. Τιμωροῦνται καὶ κολάζονται οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν. 4. Ἦν δέ τις, ὃς Φαρναβάζῳ ἐτύγχανε. 5. Οἶμαι ἂν ἡμᾶς παθεῖν τοιαῦτα, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν. 6. Ἔτυχεν ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δήλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ	γάρ, ὅτι, διότι, ὥς, ἐπεί, ἐπειδή	Θαυμάζω σε, ὥς πρῶως φέρεις τὰς συμφορὰς
ΤΕΛΙΚΕΣ	ἵνα, ὅπως, ὥς	Κύνas τρέφομεν, ἵνα φυλάττωσι τὰς οἰκίας.
ΧΡΟΝΙΚΕΣ	ὥς, ὅτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ (= αφοῦ, αφότου), πρὶν, ὁσάκις, μέχρι	Ταῦτα ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο.
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ἢ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ	ὥστε, ὥς	Κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ οἱ πολέμιοι ἤκουον
ΥΠΟΘΕΤΙΚΕΣ	εἰ, ἐάν, ἂν, ἥν	ἂν ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν.
ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΕΣ	εἰ καί, ἐὰν καί, ἂν καί, ἥν καί	Εἰ καὶ χρήματα ἔχομεν, οὐκ εὐτυχοῦμεν
ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΙΚΕΣ	καὶ εἰ, καί, καὶ ἐάν, κἂν, καὶ ἂν, καὶ ἥν, οὐδ'εἰ, μηδ'εἰ, οὐδ' ἐάν, οὐδ' ἂν	Ἄνῃρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ

Κατερίνα Προκοπίου

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Είδος	Εισάγονται	
Αιτιολογικές	Με τους αιτιολογικούς συνδ.:	γάρ, ὅτι, διότι, ὥς, ἐπεί, ἐπειδή.
	Σπάνια εισάγονται και με τους συνδ.:	ὅτε, ὁπότε, εἰ.
Τελικές	Με τους τελικούς συνδ.	ἵνα, ὅπως, ὥς
Χρονικές	Με τους χρονικούς συνδ.	ὥς (ὅταν), ὅτε, ὁπότε, ἐπεί, ἐπειδή, ἕως, ἕστε (μέχρι), ἤνικα, πρίν
	Με τα χρονικά επιρρήματα	ὁσάκις, ὁποσάκις
	Με τις αναφορικές εκφράσεις	ἐξ' οὗ, ἐξ' οὗτο, ἀφ', ἀφ' οὗτο, ἐν ᾧ, μέχρι οὗ, ἄχρι οὗ, ἕως οὗ
	Με τις φράσεις	ἐπεὶ πρῶτον, ἐπεὶ τάχιστα, ἐπειδὴ τάχιστα, ὥς τάχιστα, οὐ πρότερον ...πρίν, οὐ πρόσθεν ...πρίν
Αποτελεσματικές	Με τους συμπερασματικούς συνδ.	ὥστε, ὥς
Υποθετικές	Με τους υποθετικούς συνδ.	εἰ, ἐάν, ἂν, ἥν
Εναντιωματικές	Με τους εναντιωματικούς συνδ.	εἰ καί, ἐάν καί, ἂν καί, ἥν καί
Παραχωρητικές	Με τους παραχωρητικούς συνδ.	καί εἰ, καί ἐάν, καί ἂν, καί ἥν

Κατερίνα Προκοπίου

Να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία):

- Ἐφοβεῖτο μή ὁ πάππος ἀποθάνῃ
- Κίνδυνος ἐστί μή γένωνται μετὰ τῶν πολεμίων.
- Δέδοικα μή ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ.
- Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν μή αἱ νῆες πολέμιαι ᾧσι.
- Αὐτό τοῦτο φοβοῦμαι μή διά τήν ἀπειρίαν οὐ δυνηθῶ δηλῶσαι περί τῶν πραγμάτων ὑμίν.

Κατερίνα Πρακαϊδίου

Να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις

- ἡμᾶς κελεύομεν, ἵνα τὰ παρὰ βασιλέως ἀκούσητε
- Εὐδαίμων μοι ὁ ἀνὴρ φαίνεται, ἐπεὶ ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα.
- Ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιών ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε τὰ ὄπλα.
- Τῷ κυνὶ ὁ δεσπότης κώδωνα ἐκρέμασεν , ὥστε πρόδηλον εἶναι τοῖς πᾶσιν
- Καὶ ἂν οἱ πολέμιοι τὸ ναυτικὸν ἡμῶν νικήσωσι, κρατήσομεν αὐτῶν
- Μαχόμεθα , ἵνα τοὺς ἐχθροὺς διώξομεν
- Εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί

Κατερίνα Πρακοῦδίου

Θα το πιω το κώνειο,
να ησυχάσω,
δε μαθαίνονται όλα αυτά!



Κατερίνα Προκοπίου